



DET KONGELIGE  
HELSE- OG OMSORGSDEPARTEMENT

Statsråden

Helse- og omsorgskomiteen  
Stortinget  
0026 OSLO

Deres ref

Vår ref

Dato

23/1676-

26. april 2023

## **Dokument 8:192 S (2022-2023) Representantforslag om samhandling mellom spesialisthelsetjenesten og kommunene**

Jeg viser til brev fra Stortingets Helse- og omsorgskomiteé datert 29. mars 2023, der jeg blir bedt om å uttale meg om Dokument 8:192 S (2022-2023) Representantforslag fra Marian Hussein og Grete Wold om en samhandling mellom spesialisthelsetjenesten og kommunene basert på likeverdige parter og uten bøter.

Representantene fremmer følgende forslag:

- 1. Stortinget ber regjeringen avvikle ordningen med betaling for utskrivningsklare pasienter, og i den planlagte sykehus- og samhandlingsplanen foreslå tiltak som sikrer bedre overganger mellom kommune og sykehus og færre reinnleggelser.*

Representantene viser til medieoppslag om at samhandlingsreformen butter, og at tiltakene som finnes ikke løser problemene. I Hurdalsplattformen har vi sagt at vi vil forbedre samhandlingsreformen. Helse- og omsorgstjenestene må samarbeide bedre om pasientene som trenger hjelp fra ulike deler av tjenesten, og vi vil sørge for en finansiering som legger til rette for sammenhengende pasientforløp og økt pasientsamarbeid mellom den kommunale helse- og omsorgstjenesten og spesialisthelsetjenesten. Dette vil være sentral tematikk i Nasjonal helse- og samhandlingsplan.

Utfordringene med utskrivningsklare pasienter ser ulikt ut fra pasientens, kommunenes og helseforetakenes ståsted. Dette er reflektert i innspill til Nasjonal helse- og samhandlingsplan og rapporter fra Helsedirektoratet. Pasienter og pårørende skal oppleve trygge overganger i helhetlige pasientforløp. Utfordringer med utskrivningsklare pasienter som blir liggende på sykehus eller som kommer raskt inn igjen som akutte reinnleggelser, indikerer et behov for at kommuner og helseforetak jobber sammen for å skape de gode pasientforløpene.

Enkelte kommuner opplever at sykehusets definisjonsmakt utgjør en ubalanse i samarbeidsrelasjonen, at pasientene skrives ut raskere og med mer komplekse behov enn tidligere, samt at det finnes eksempler på at sykehuset skaper forventninger hos pasienten om oppfølgingstilbud i kommunen som er vanskelige å innfri. Helseforetakene melder at utskrivningsklare pasienter som blir liggende på sykehuset, gjør at de må bruke knappe ressurser på disse pasientene i tillegg til behandling av pasienter med behov for spesialisthelsetjenester. Det presser kapasiteten på sykehusene, utgjør en risiko for pasientsikkerheten og går utover beredskapsevnen.

Det er betydelig variasjon mellom helseforetaksområder og mellom kommuner i hvilken grad utskrivningsklare pasienter utgjør en utfordring. Sykehusutvalget viser i NOU 2023: 8 for eksempel til at St. Olavs hospital og Universitetssykehuset Nord-Norge i 2021 hadde hhv. 7 900 og 8 900 oppholdsdøgn relatert til utskrivningsklare pasienter, mens ved Oslo universitetssykehus, landets største helseforetak, var tallet om lag 900. Helseregionene Sør-Øst og Vest har en vesentlig lavere andel av oppholdsdøgnene relatert til utskrivningsklare pasienter enn befolkningsandelen skulle tilsi. Om lag halvparten av kommunene i landet hadde 30 eller færre liggedøgn for utskrivningsklare pasienter i 2021. Det er også variasjon mellom fagområder og pasientgrupper. Tilsvarende er det store variasjoner i reinnleggelsesrater både mellom helsefelleskapsområder og mellom pasientgrupper. Særlig for pasienter med både psykiske lidelser og rusmiddelproblemer er det store geografiske variasjoner.

Variasjonen i utfordringer med både utskrivning og reinnleggelser indikerer at det er en mulighet for læring og forbedring. De store variasjonene gjør også at jeg mener det er nødvendig å vurdere en kombinasjon av ulike tiltak.

Jeg har invitert til et møte med representanter fra kommuner og helseforetak for å drøfte behovet for justeringer i økonomiske og juridiske virkemidler relatert til utskrivningsprosessen, herunder den kommunale betalingsplikten. Jeg har også merket meg Sykehusutvalgets forslag om å ikke gjøre endringer i kommunal betalingsplikt nå, men heller innføre et samhandlingsbudsjett for kommuner og helseforetak og avvente effekter av det. Utvalgets rapport er på høring til 30. juni.

Eventuelle tiltak må innrettes slik at det ikke hindrer godt samarbeid i områder der utskrivningsklare pasienter ikke er et problem, samtidig som det forbedrer situasjonen i områder hvor utskrivningsklare pasienter er en utfordring.

Med hilsen



Ingvild Kjerkol